

Iina Lievonen-Thapa

**Pienlehti
paperista
pikseliin**

Monikanavainen
julkaiseminen
pienlehdessä

RPS-yhtiöt • Helsinki

”Suurin käytännön
ongelma on pienen lehden
pienet resurssit. Lehden ydintyötä
tekee pieni, muutaman hengen
keskusryhmä. Tunnemme lehden
aihepiirin sisällöt hyvin, mutta
emme kovinkaan hyvin erilaisia
teknisiä mahdollisuuksia.”

Kulttuurilehden tekijän arvio oman
lehtensä tilanteesta (T1)

1 Aluksi

Tutkimukseni käsittelee pienlehteä ja sen julkaisemista monikanavaisesti. Tarkastelen aihetta graafisen suunnittelijan näkökulmasta. Aiheesta innostuin keväällä 2013, jolloin olin mukana pienlehden uudistusprojektissa.

Uudistimme opiskelijaporukalla* *Aalto-yliopistossa* median laitoksella yhteiskunnallisista asioista kiinnostuneille suunnatun *Ydin*-lehden. Tehtävänäme oli suunnitella tablettijulkaisu alkuperäisen painetun lehden rinnalle. Lähtökohtana projektille oli toimituksen toive pitää lehti mukana median kehityksessä ja uusien lukutottumusten ulottuvilla.

Ydin on voittoa tavoittelematon pienlehti, joka toimii vähäisin taloudellisin resurssein ja lähes kokonaan vapaaehtoisvoimin. Toimitus tekee lehteä päätoimisten töiden ohella, joten aikaresurssit luovat haasteita laadukkaan julkaisun tekemiselle. Projektissa tavoitteemme oli tehdä ratkaisuja, joilla voitaisiin varmistaa lehden tekeminen ja toteuttaminen vähin resurssein myös tulevaisuudessa. Tuotanto tuli siis suunnitella sujuvaksi ja vähän aikaa vieväksi.

Syntyi ajatus siitä, että ehkä muissakin pienlehtien toimituksissa ollaan kiinnostuneita monikanavaisesta julkaisemisesta. Innostuin selvittämään pienlehtien tilannetta laajemmin. Kiinnostuin erityisesti siitä, mitä ajatuksia monikanavainen julkaiseminen herättää lehtien toimituksissa ja millaisia ratkaisuja niissä mahdollisesti on tehty. *Ydin*-lehden

* Simo Ortamo, Luyi Ma ja Marfina Babišová

suunnitteluprojekti antoi alkusysäyksen ymmärrykselle siitä, millaista pienlehden tekeminen voi olla.

Tämä kirja jakaantuu neljään pääosioon: aiheen ja keskeisten käsitteiden esittelyyn, kyselytutkimukseen, tapaustutkimukseen sekä lopuksi johtopäätöksiin ja pohdintaan.

Kyselytutkimuksen tein syksyllä 2013 *Kulttuuri-, mielipide- ja tiedelehtien liittoon* eli *Kultti ry:een* kuuluville pienlehdille. Kyselyllä kartoitin sen hetkistä tilannetta julkaisumuodoista. Tapaustutkimuksen yhteydessä osallistuin graafisena suunnittelijana projektiin, jolloin minulle tuli mahdollisuus havainnoida uuden digitaalisen pienlehden perustamista ja siihen liittyviä seikkoja. Lopputulokseksi muodostui verkkojulkaisu esitystaiteen ammattilaisista koostuvalle kollektiivi *Todellisuuden tutkimuskeskukselle*.

Tutkimukseni ohjauksesta kiitän mediakonseptien tutkijoita Maija Töyryä sekä Harri Heikkilää. Kiitos kuuluu myös kyselytutkimuksen toteuttamisessa auttaneelle Kultti ry:n toiminnanjohtajalle Kirsti Suorannalle ja tietenkin kaikille kyselytutkimukseen vastanneille pienlehtien edustajille. Tapaustutkimuksen osalta kiitän erityisesti verkkojulkaisun suunnitteluprosessin yhteistyökumppania Pilvi Porkolaa.

Julkaisu,
jolla on yksi
julkaisumuoto

sisältö

yleisö

Julkaisu, jolla on usea julkaisumuoto

sisältö

yleisö

?

←-->

yleisö

?

←-->

yleisö

?

←-->

yleisö

sisältö

yleisö

Kaavio 2.

MONIKANAVAINEN JULKAISEMINEN

Kun julkaisun konsepti jakautuu useaan eri muotoon, on pohdittava sitä, millä julkaisu näyttää eri muodoissa ja miten sisällöt ovat suhteessa toisiinsa.

3.1 MONIKANAVAINEN JULKAISEMINEN

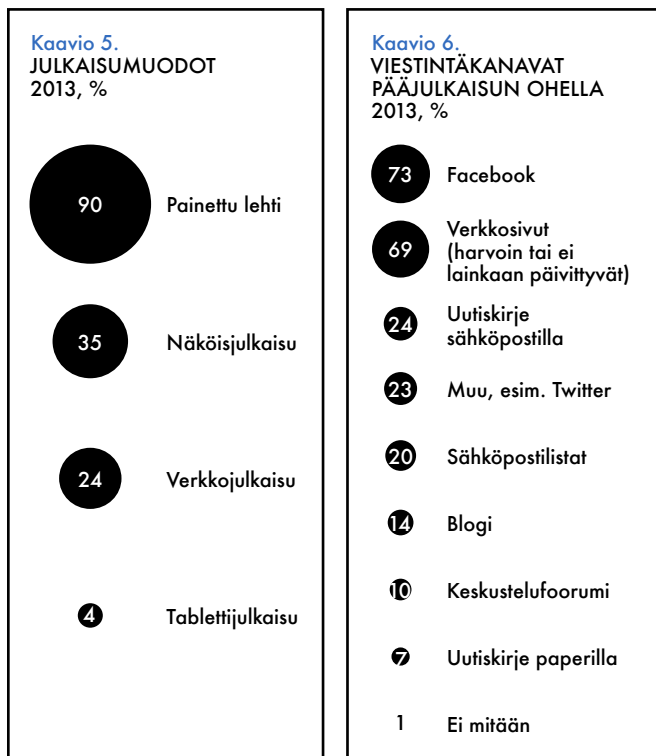
Monikanavaisella julkaisemisella tarkoitan julkaisun toteuttamista kahdessa tai useammassa julkaisumuodossa. Ne voivat olla saavutettavissa eri lukualustojen avulla. Eri muotojen ja laitteiden avulla tavoitetaan eri tilanteissa eri lukumieltymyksiä omaavia yleisöjä sekä voidaan julkaista sisältöjä monipuolisesti. Sanalla *lukualusta* viitataan välineeseen, jolta julkaisua luetaan, kun taas sanalla *julkaisumuoto* siihen, miten julkaisu on toteutettu esimerkiksi onko se painettu vai verkkojulkaisu.

Monikanavaisesti ilmestyvä julkaisu rakentuu verkostosta, joka koostuu toisiaan täydentävistä laitteista ja julkaisumuodoista (Levin 2014, 18). Suunnittelussa on huomioitava se, mitä sisältöä kussakin muodossa julkaistaan ja miten eri sisällöt toimivat keskenään. (ks. kaavio 2) Vahva

KYSELYN TULOKSET esitän viidessä osassa. Ensin ovat tulokset nykytilanteesta, sitten tulevaisuudesta ja ihanteista, toiseksi esitän monikanavaisen julkaisemiseen siirtymisessä koettuja haasteita ja valintojen taustalla olevia tekijöitä. Lopuksi nostan esiin avovastauksista saatuja kommentteja, jotka perustelevat painetun tai digitaalisten julkaisumuotojen valintoja. Kommentteja lukuunottamatta tulokset ovat pääosin kaavioiden muodossa. Koska kyselyssä oli lähes kaksi sataa kommenttia, esitän tässä luvussa niistä vain olennaisimmat ja kuvaavimmat.

5.1 PAINETTU PIENLEHTI PITÄÄ PINTANSA (ks. kaaviot 5 ja 6)

Kyselyn tulos osoittaa, että suurinta osaa pienlehdistä julkaistiin painettuna. Kaaviossa 5 kokonaisprosentti

”Lehteämme jaetaan järjestön omissa tapautumissa sekä esim. yliopistoilla. Printti tavoittaa parhaiten mahdolliset lukijat.” (T14)
”...Lehtemme lähetetään erään yhdistyksen jäsenille jäsenetuna, eikä kukaan varmaan kokisi jäseneduksi sitä, että saisi lukea jotain netistä.” (T15)
”...Mitä taloudelliseen puoleen tulee, printtilehdestä luopuminen merkitsisi säästöjä paino- ja jakelukustannuksissa, mutta menetyksiä tilausmaksutuotoissa ja mahdollisesti myös valtion kulttuurilehtituessa.” (T16)

Parissa kommentissa heijastui vastarinta digitalisointiselle. Perinteinen lukemiskulttuuri nähtiin tärkeänä ja tuotiin esille, ettei kaikilla ole tarvittavia lukulaitteita.

”...Pitää olla vastavoimaa kiihkeälle digitalisointisvimmalle.” (T17)
”Toistan itseäni – kaikilla ei ole tietokonetta!” (T18)
”...Perinteisten lukijatottumusten ylläpito muuttuvassa maailmassa.” (T19)
”Printti on paras. Sitä eivät tabletti- ja verkkojulkaisut korvaa, vaan tukevat ja laajentavat näkyvyyttä.” (T7)

5.5.2 Miksi digitaalinen julkaisumuoto?

Verkkojulkaisemista kommentoitiin melko paljon. Sen eduksi mainittiin näkyvyys, mahdollisuus ajankoh- taiseen sisältöön, monipuolisuus sekä verkostoituminen. Kommenttien mukaan moni pienlehti oli ratkaissut läsnä- olon digitaalisessa mediassa julkaisemalla osaa painetun lehden jutuista verkossa. Jos verkkojulkaisemista ei vielä ollut, monella se oli kuitenkin suunnitelmassa.

Kokouksessa pohdittiin myös julkaisun näkyvyyttä sekä miten ja missä keskustelua saataisiin aikaiseksi. Aikaisemmin tulleesta ideasta keskustelufoorumin sekä uutisoiden rakentamisesta itse verkkojulkaisuun päätettiin luopua. Keskustelut sekä ajankohtaiset uutiset nähtiin järkevämmäksi toteuttaa sosiaalisessa mediassa, jossa ihmiset ovat tottuneet muodostamaan ryhmiä ja jakamaan ajatuksiaan. Pienen toimituksen voimin uusi foorumi saattaisi olla haastavaa saada toimimaan vilkkaana ja mielenkiintoisena keskustelupaikkana. Verkkoon hukkuu helposti, joten turvallisemmaksi vaihtoehdoksi koettiin

1. TASOLLA TEHDYT PÄÄTÖKSET

TAVOITE?

Englanninkielinen julkaisu käsittelee, tutkii ja pohtii esitystaiteeseen ja ympäröivään maailmaan liittyviä aiheita. Se nostaa esiin taiteilijapiirien ajatuksia maiden rajoihin katsomatta ja sitoo sekä vahvistaa esitystaiteen kenttää.

KENELLE?

Julkaisu tehdään esitystaiteilijoille ja esitystaiteesta kiinnostuneille.

JULKAISUMUOTO?

Julkaisu on itsenäinen verkkojulkaisu, joka mahdol-

listaa videon ja äänen käytön.

NIMI?

ICE HOLE – THE LIVE ART JOURNAL

TEKIJÄT?

Tekijöinä ovat taiteilijat itse. Julkaisulle valitaan vastuhenkilöt.

ILMESTYMINEN?

Vuonna 2015 ilmestyy kaksi kertaa kokonaisuus kerrallaan.

AVAINSANAT?

Julkaisua ja sen tekemistä kuvaavat sanat: havainnointi, kollektiivisuus, tutkiminen sekä kommentointi.

EKOSYSTEEMI?

Julkaisu yhdistetään sosiaaliseen mediaan sekä linkitetään Todellisuuden tutkimuskeskuksen ja Esitys-lehden verkkosivuille.

ISKULAUSE?

“About Live Art for those interested in Live Art.”

SOSIAALINEN MEDIA?

Facebook-ryhmä ja Twitter-tili perustetaan samaan aikaan, kun julkaisu julkaistaan.

ICE HOLE -
THE LIVE ART
JOURNAL:n typo-
grafia koostuu
Alegreya ja
Alegreya Sans
-kirjaintyypeis-
tä. Logossa
on käytössä
Baskerville-kir-
jaintyyppi.

ISSUE no.1

ice · hole

Alegreya Sans: About Live Art
for those interested in Live Art.

about

content

contact

journal

Alegreya: Welcome to join ICE
HOLE – The Live Art Journal.

VIDEO

by Various
Artists

ONE MINUTE

WITH...

A BANANA

LIVE

back

ARTIST

*“Sun bathing on frozen
lake. Getting lost in the
woods. Setting home
on fire.”*

Year of the Snake

© Reality Research Center. All Rights Reserved.

<http://www.todellisuus.fi/en>

Julkaisun aloittaa iso logo, jonka jälkeen sivua vieritettyessä tulee aloitusvideo. Videon jälkeen voidaan etusivulta navigoida julkaisun sisältöön.

Tiivistelmä

TÄMÄ TUTKIMUS käsittelee pienlehden julkaisemista monikanavaisesti. Se tutkii kysely- ja tapaustutkimuksen keinoin suomalaisen pienlehden tilannetta alati kehittyvällä mediakentällä. Tarkoitus on selvittää, mitä haasteita ja mahdollisuuksia monikanavainen julkaiseminen voi pienlehdelle ja sen toimitukselle luoda.

Kyselytutkimuksen toteutin syksyllä 2013 lähettämällä sähköisen kyselylomakkeen *Kulttuuri-, mielipide- ja tiedelehtien liittoon* eli *Kultti ry:een* kuuluviin pienlehtiin. Tutkimus kartoittaa kokonaiskuvaa, missä julkaisumuodoissa pienlehtiä julkaistaan, miksi tietyt muodot on valittu ja mitä haasteita monikanavaisen julkaisemiseen siirtymisessä koetaan olevan. Kyselyyn vastasi 71 lehden edustajaa.

Tapaustutkimus selvittää verkkojulkaisuna ilmestyvän pienlehden perustamista sekä konseptin suunnittelua. Osana tutkimusta suunniteltu julkaisu, ICE HOLE – THE LIVE ART JOURNAL, julkaistiin 16.1.2015 osoitteessa *icehole.fi*. Julkaisija on esitystaiteen kollektiivi *Todellisuuden tutkimuskeskus*. Toimin suunnitteluprosessissa keskeisessä asemassa graafisena suunnittelijana. Havaintojen ja kenttämuistiinpanojen avulla tutkimuksessa tulevat esille projektin kuluessa tehdyt päätökset sekä koko prosessiin vaikuttaneita seikkoja.

Kahden tutkimusmenetelmän tulokset yhdistin kokonaisuudeksi, jossa näkyy käytännön suhde pienlehtien toteuttajien ajatuksiin ja kokemuksiin haasteisiin monikanavaisessa julkaisemisessa. Tutkimustulokset ja johtopäätökset tuovat esille ne tekijät, jotka vaikuttavat laadukkaaseen ja johdonmukaiseen pienlehden konseptiin.

Kyselytutkimuksen mukaan suomalaisia pienlehtiä halutaan julkaista monikanavaisesti. Painettuna lehtenä julkaiseminen nähdään tärkeänä ja digitaalisella julkaisemisella tavoitellaan näkyvyyttä. Kyselyyn vastanneet ennustivat digitaalisen julkaisemisen kasvavan pienlehtien keskuudessa.

Julkaisumuotojen tai -alustojen käyttöönotto sekä niiden ylläpitäminen vaatii rahaa, aikaa ja tekijöitä. Pieni budjetti sekä henkilö- ja aikaresurssit ovatkin kyselytutkimuksen mukaan suurimpia pienlehtien toimitusten kokemia haasteita siirtymisessä monikanavaisen julkaisemiseen. Nämä haasteet näkyvät käytännön tasolla ja voivat joskus olla havaittavissa myös

lopputuloksessa. Se, miten hyvin lehden tekemisen vaiheita osataan ennakoida, suunnitella, jakaa tehtäviä ja rajata sisältöjä, vaikuttaa lehden konseptin laatuun ja johdonmukaisuuteen.

Abstract

THIS STUDY particularly concerns the multi-channel publishing in small magazines. It is focussed in identifying the situation of Finnish small magazines with respect to the emerging media through a survey and a case study. The purpose of the study is to clarify the challenges and opportunities that multi-channel publishing can create for the small magazines and their makers.

The survey comprised a questionnaire sent electronically and was conducted in autumn 2013 among the member small magazines belonging to *Kultti ry*, the Association for Cultural Scientific and Advocacy Magazines. The research illustrates the overall picture of the multi-channel publishing of small magazines – the forms of publication of the magazines, the purpose behind selecting those certain forms and the challenges that are encountered in the transition to multi-channel publishing. The survey was responded by 71 magazines.

On the other hand, the case study deals with the creation and concept design of an online small magazine which, has now, got its first issue published on January 16, 2015. This new web publication, ICE HOLE – THE LIVE ART JOURNAL, published on behalf of *Reality Research Center*, a performing arts collective based in Helsinki, can be accessed through its website, *icehole.fi*. As a graphic designer, I had a central prominent role in its designing process. Moreover, during the research, I had made observations and took the field notes which assisted in the effective depiction of not only the decisions made throughout the execution of the project but also the issues that influenced the whole process.

The results of two different research methods converge to reveal, the thoughts of the makers of small magazines and challenges they face, with regards to the practicality of multi-channel publishing. The results and conclusions of the research are drawn especially from the quality and consistency perspectives that hover the concept of small magazines.

The survey discloses the fact that there is a will for multi-channel publishing within the Finnish small magazines. Although the print version is considered to be crucial, digital publishing is deemed important for visibility. The respondents of the questionnaire also anticipated the growth of digital publishing in the small magazines' circle.

Bringing various forms of publishing and platforms into use and their management cost money, time and manpower. According to the survey, majority of the small magazines see little budget and limited human and time resources as the major challenges in stepping forward to multi-channel publishing. These challenges affect the practical aspects of magazine making and sometimes might get reflected in the final product. Also, the abilities of contemplating the phases of magazine making, demarcating the contents and planning and work division directly impact the quality of the concept of the magazine and its consistency.